ԱՄԲԵՐԴ

ՀՊՏՀ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ տնտեսական վիճակը
Ամսական տեսություն
(Հունիս 2018թ)

ԵՐԵՎԱՆ 2018

Հարգելի այցելու,

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ներկայացված Ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների ամսական տեսությունը հրապարակվում է ամսական հաճախականությամբ և իրենից ներկայացնում է ՀՀ ֆինանսական շուկաներում իրականացված գործարքների ամփոփ վերլուծություն: Այն իր մեջ պարունակում համաշխարհային ապրանքային և ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցած գործընթացների ու միտումների ամփոփ տեղեկատվություն. ՀՀ մակրոտնտեսական հիմնական ամսական ցուցանիշների դիտարկում. ՀՀ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության ընթացքում իրականացված գործառնությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև պետական, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների և միջբանկային շուկաներում կնքված գործարքների վերաբերյալ ամփոփ վերլուծություն:

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից համաշխարհային ֆինանսական շուկաների զարգացումների վերլուծության նպատակը այս շուկաներում տեղի ունեցող գործընթացները տեսանելի դաշտում պահելն ու դրանց ազդեցությունը ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, ՀՀ ներքին ֆինանսական շուկայի և ընդհանրապես՝ երկրի մակրոտնտեսական վիճակի վրա հասկանալն է, ինչը, նկատի ունենալով ազդեցությունների լագային(ժամանակային առումով խզված) բնույթը, կարևոր է մեր տնտեսության համար ապագա զարգացումների կանխատեսման տեսանկյունից: Մյուս կողմից՝ համաշխարհային կապիտալի շուկաներում ներդրողներ են նաև ՀՀ սուբյեկտները(ԿԲ, կենսաթոշակային ֆոնդեր, այլ ինստիտուտներ և անհատներ), ինչը ևս կարևոր է դարձնում այստեղ ընթացող զարգացումների վերլուծությունը: Այս՝ ամսական պարբերականությամբ հրապարակվող տեսությունը ամփոփում է ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, համաշխարհային ապրանքային(մետաղներ, էներգակիրներ, պարենային ապրանքներ), արժութային(դոլարի ինդեքս, եվրո, ՌԴ ռուբլի) և կապիտալի(զարգացող և զարգացած երկրների ֆոնդային ինդեքսներ և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերություններ) շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների վերլուծությունը: Ամսական տեսությունը հիմնվում է Investing.com հարթակի հրապարակած վիճակագրության վրա, իսկ վերլուծությունների հիմքում Reuters գործակալության տեղեկատվական ու վերլուծական հրապարակումներն են և սեփական դիտարկումները: ՀՀ սոցյալ տնտեսական վիճակի հետ կապված հիմնական ցուցանիշների ներկայացումը նպատակ ունի ներկայացնել ՀՀ տնտեսական ակտիվության, տնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացումների, սպառողական և արդյունաբերական գների ինդեքսների, արտաքին ապրանքաշրջանառության և բնակչության միջին ամսական աշխատավարձերի ընդհանուր միտումները, ինչը թույլ է տալիս գնահատել Ֆինանսական շուկաների վրա մակրոտնտեսական և սոցյալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակի ազդեցությունները: ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում ներկայացված են ԿԲ կողմից կիրառվող անուղղակի գործիքների կիրառումը, դրանց շրջանակներում իրականացված գործարքները, ինպես նաև դրամական զանգվածի կառուցվածքը և դրանում իրականացվող փոփոխությունները: ՀՀ արտարժույթի շուկայի հետ կապված ներկայացված են ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի, ՌԴ ռուբլու բորսայական, արտաբորսայական, ներբանկային և միջբանկային գործարքները, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ կողմից

արտարժույթի շուկայում իարկանացված գործառնությունները: Արժեթղթերի շուկայի վերլուծությունը բաղկացած է պետական և կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների հետ կապված դիտարկումներից: Պետական պարտատոմսերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են առաջնային շուկայում դրանց տեղաբաշխումները, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից իրականացվող հետգնումները, բորսայական և արտաբորսայական շուկաներում կնքվող գործարքները, գործակալ բանկերի կողմից բորսայական գնանշումները, ինչպես նաև պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի փոփոխությունները: Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են բորսայական և արտաբորսայական տեղաբաշխումները, բորսայական շուկայում կնքված գործարքները, դրանց շուկա ստեղծողների գնանշումները: Միջբանակային շուկայի վերլուծությունն իրենից ներկայացնում են միջբանկային վարկային, սվոփ և ռեպո շուկաների ամփոփ դիտարկումներ:

Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի կողմից ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների վերաբերյալ հրապարակվող ամփոփագրի տեղեկատվական հիմքերն են ՀՀ ֆինանսների նախարարության, ՀՀ Կենտրոնական Բանկի, ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության, ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա ԲԲԸ հրապարակումները և վիճակագրական աղբյուրների բազաները: Ձեզ ներկայացվող վիճակագրական աղյուսակների, գծապատկերների և ներկայացվող տվյալների մի մասը նշված մարմինների կողմից օրական կտրվածքով հրապարակվող տվյալների համախմբման արդյունք են:

Սույն վիճակագրական նյութերը, վերլուծությունները և դիտարկումները ՀՊՏՀ Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի մտավոր սեփականությունն են և դրանցից օգտվելու դեպքում հղումը կենտրոնի կայքին պարտադիր է:

«Ամբերդ» հետազոտական կենտրոն
Երևան, Նալբանդյան 128, թիվ 3 մասնաշենք Հեռ.՝ (+37410) 593-479 Էլ. հասցե՝ info@amberd.am

ՀՀ մակրոտնտեսական վիճակը

Ամսական տեսություն

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ՀՀ մակրոտնտեսական վիճակի ամսական կտրվածքով դիտարկումների նպատակը ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների առավել խորքային վերլուծությունն է՝ տնտեսական ֆունդամենտալների տեսանկյունից: Մակրոտնտեսական վիճակի ընթացիկ վերլուծությունները հնարավորություն են տալիս հասկանալու տնտեսական ակտիվության, գնաճի, առանձին ճյուղերի զարգացումների, միջին աշխատավարձի, արտաքին առևտրի և պետական ֆինանսների զարգացումների ազդեցությունը ֆինանսական շուկաներում ընդհանուր ակտիվության, տոկոսադրույքների և արժութային շուկայում՝ փոխարժեքի վրա: Լայն առումով, դիտարկումները հնարավորություն են տալիս բացահայտելու իրական և ֆինանսական հատվածների փոխկապվածություններն ու հնարավոր խզումները կարճաժամկետ կտրվածքով:

Ամսական տեսությունը հիմնվում է ՀՀ ԱՎԾ կողմից ամսական օպերատիվ ներկայացվող վիճակագրության, ՀՀ ֆինանսների նախարարության և ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակվող վիճակագրական տվյալների հիման վրա:

Բովանդակություն

1.Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ....6
2.Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ....12
3.Արտաքին առևտուր....18
4.Միջին աշխատավարձ....20
5.Պետական ֆինանսներ....22

1.Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ

2018թ-ի հունիսին պահպանվել է դեռ փարեսկզբի աճի «իներցիան», և իրական և արտաքին հատվածներում բարձր աճի ցուցանիշներ են գրանցվել: Նախորդ ամսվա նկատմամբ թողարկման իրական ծավալն, աճել է 2 տոկոսով, իսկ նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ աճը կազմել է ***3.3 տոկոս:***

Գծապատկեր 1 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշի դինամիկան, նախորդ ամսվա նկատմամբ[1]

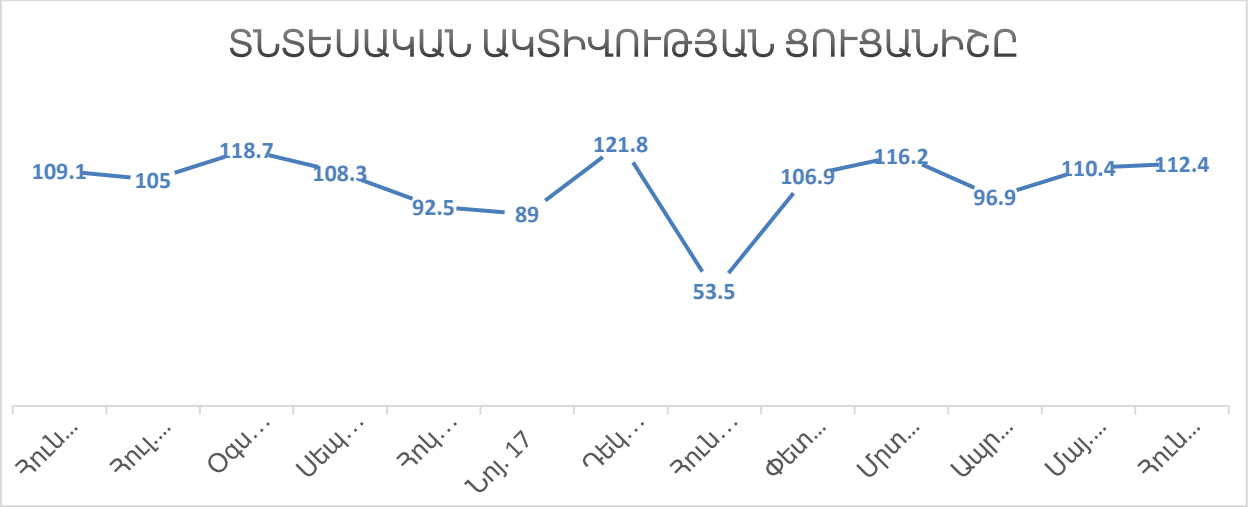

[1]Այս և մյուս գծապատկերներում նախորդ ամիսների ցուցանիշներից որոշները ճշգրտված են՝ պայմանավորված ՀՀ ԱՎԾ կողմից նախկինում ներկայացված տվյալների հետագա ճշգրտումներով:

Գծապատկեր 2 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

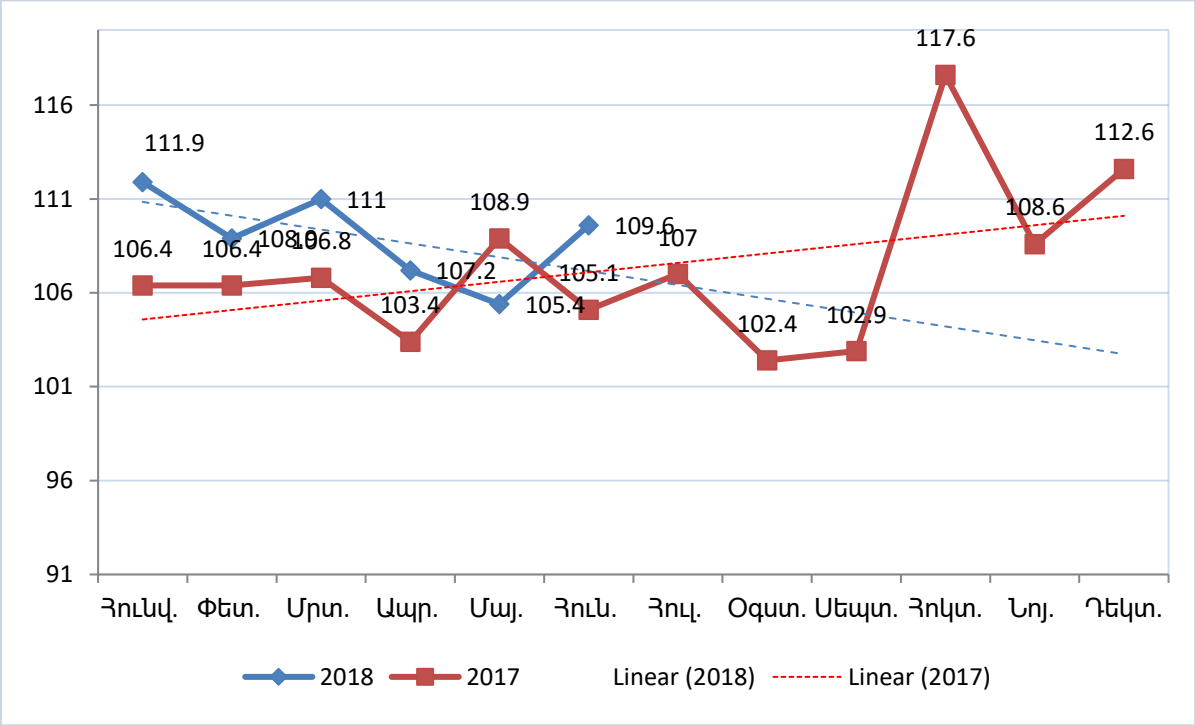

Հունվար ամսին նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ ՏԱՑ-ին ամենամեծ նպաստումն է ունեցել գյուղատնտեսության ոլորտը (10.4%-ային կետ), որին հաջորդում են ծառայությունները (1.9%-ային կետ), արդյունաբերությունը(1.7%-ային կետ), շինարարությունը (0.9%-ային կետ) և առևտուրը (0.6%-ային կետ):

Գծապատկեր 3 Հիմնական ճյուղերի նպաստումները 2018թ հունիս ամսվա տնտեսական ակտիվության ցուցանիշին նախորդ ամսվա նկատմամբ, տոկոսային կետ[2]

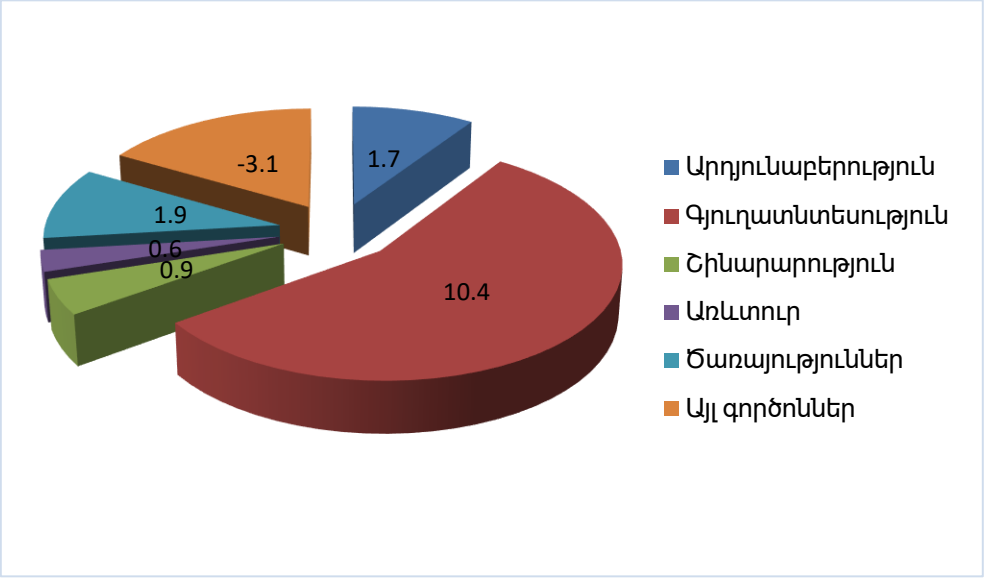

Հաշվետու ամսին սպառողական շուկայում նախորդ ամսվա նկատմամբ գնաճը նվազել է, իսկ 12 ամսյա գնաճն արագացել է: Մայիսի նկատմամբ սպառողական ապրանքների և ծառայությունների գներն աճել են 1.6 տոկոսով, իսկ 12 ամսյա գնաճը կազմել է 0.9 տոկոս:

[2]Նպաստումների հաշվարկն իրականացվել է մեր կողմից, հիմք ընդունելով 2017թ ՀՆԱ-ում հիմնական ճյուղերի ունեցած կշիռները: Այլ գործոնները ներառում են տնտեսության կառուցվածքային փոփոխությունների և ՏԱՑ-ի ու ՀՆԱ-ի հաշվարկման մեթոդաբանական տարբերությունների պատճառով առաջացած շեղումը:

Գծապատկեր 4 Սպառողական գների ինդեքսի դինամիկան ամիսներին, նախորդ ամսվա նկատմամբ

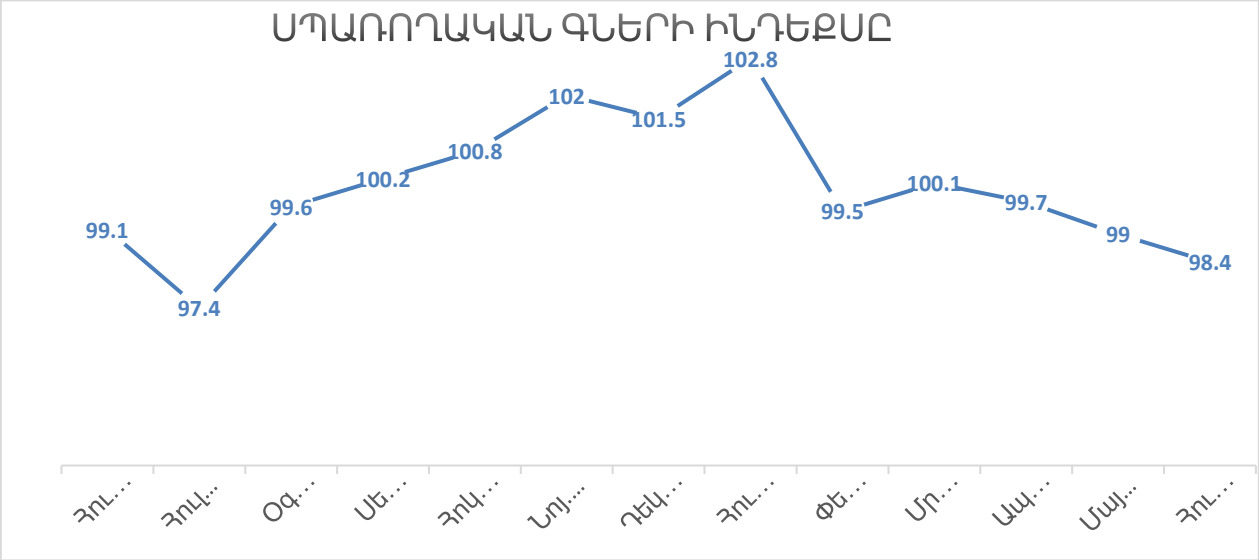

Սպառողական գներ: 2018թ. հունիսին մայիսի համեմատ ՀՀ սպառողական շուկայում արձանագրվել է 1.6% գնանկում, ինչը հիմնականում պայմանավորվել է սննդամթերքի և ոչ ալկոհոլային խմիչքի 3.9% գնանկումով: 2018թ. հունիսին մայիսի համեմատ մրգի, բանջարեղենի և կարտոֆիլի ապրանքախմբերի ընդհանուր գնանկումը կազմել է 18.1%: Վերը նշված ապրանքախմբերը սպառողական զամբյուղում ունենալով 8.36% տեսակարար կշիռ, նշված ժամանակահատվածում նպաստել են սպառողական գների ընդհանուր մակարդակի նվազմանը 1.5 տոկոսային կետով:

Գծապատկեր 5 Արդյունաբերական արտադրանքի գների ինդեքսի դինամիկան, նախորդ ամսվա նկատմամբ

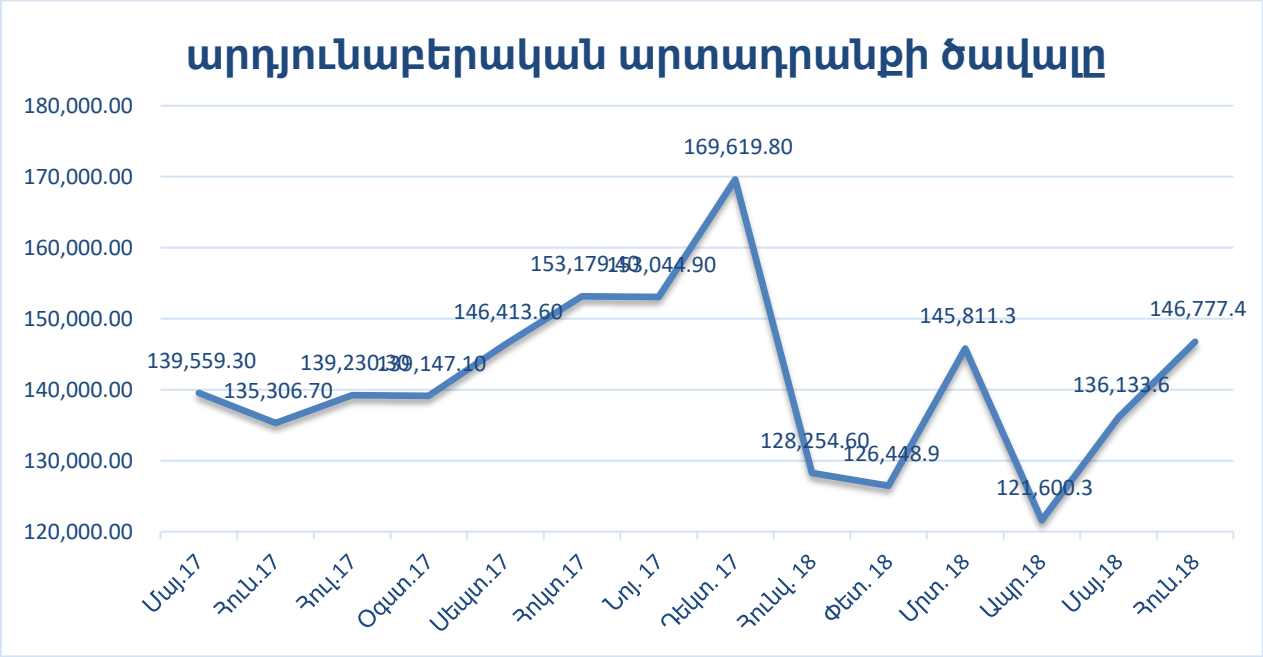

Կարելի է փաստել, որ տարեսկզբի ներքին սպառողական պահանջարկի էական վերականգնումը շարունակվում է նաև 2018թ-ի հունիսին: Տարեսկզբից մինչև մարտ ունեցել ենք աճող՝ դեպի թիրախը շարժվող գնաճ, իսկ ապրիլից սկսված՝ գնաճը սկսել է նվազել՝ հիմնականում պայմանավորված սեզոնայնությամբ:

Գծապատկեր 6 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը և գների ինդեքսները 2017թ-ի հունվար-դեկտեմբեր և 2018թ-ի հունիս ամիսներին, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

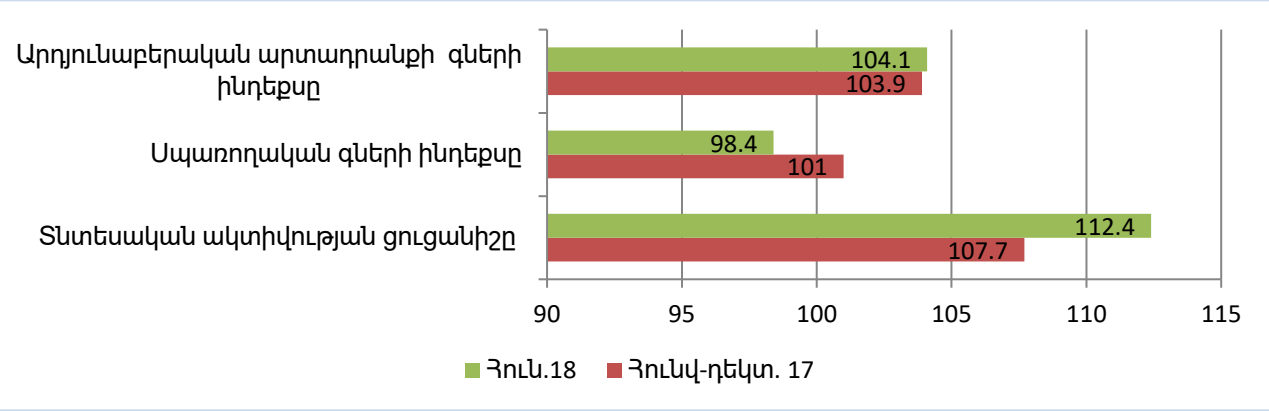

2.Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ

Նախորդ ամսվա նկատմամբ հաշվետու ամսին շինարարության իրական ծավալն աճել է 17.9%, առևտրի շրջանառության ծավալը՝ 1.6%, գյուղատնտեսական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 75.9%, ծառայությունների իրական ծավալը՝ 8.2%-ով, և արդյունաբերական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 7.8%-ով :

Գծապատկեր 7 Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի դինամիկան (մլն. դրամ)

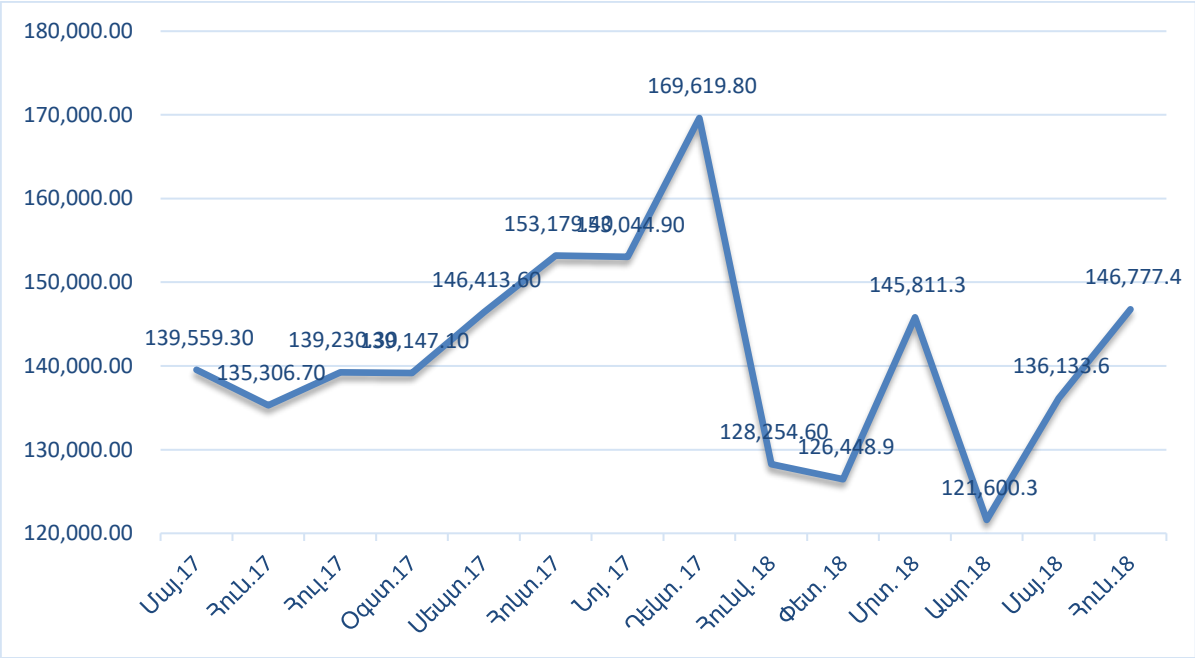

Գծապատկեր 8 Գյուղատնտեսականարտադրանքիծավալիդինամիկան (մլն. դրամ)

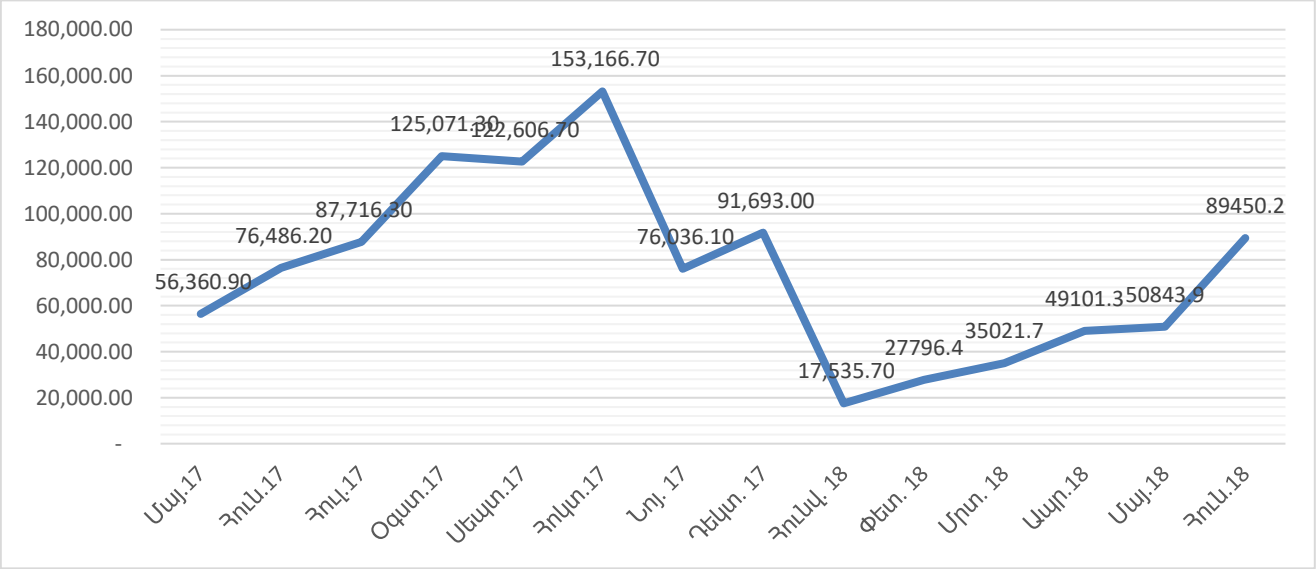

Գծապատկեր 9 Շինարարության ծավալի դինամիկան 2017թ-ի ապրիլ-դեկտեմբեր ամիսներին (մլն. դրամ)

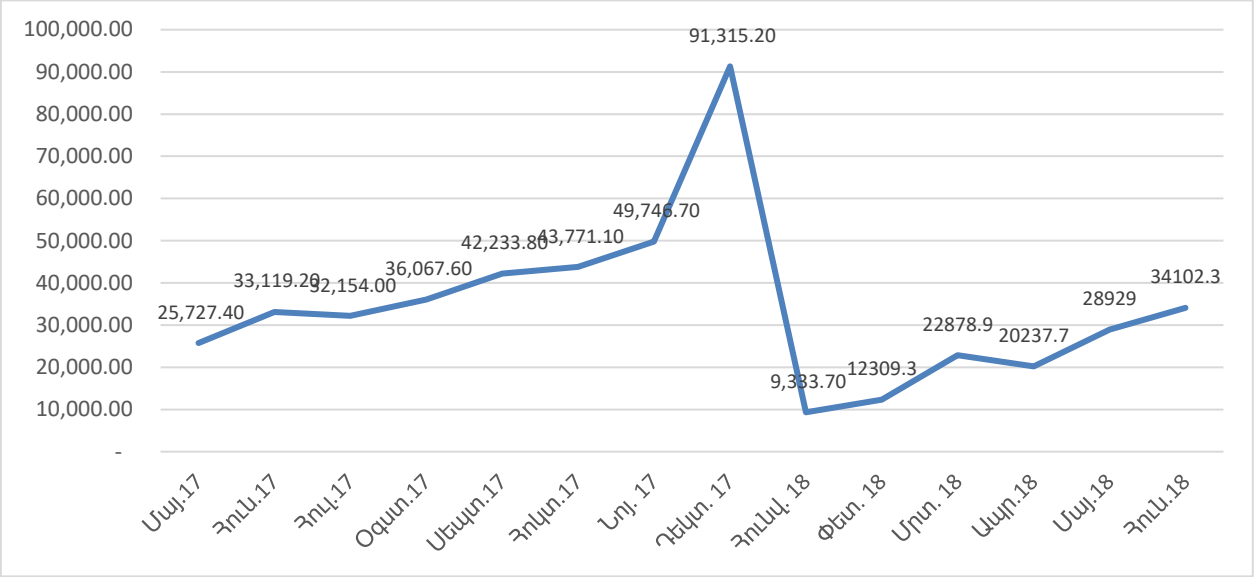

Գծապատկեր 10 Ծառայությունների ծավալի (առանց առևտրի) դինամիկան (մլնդրամ)

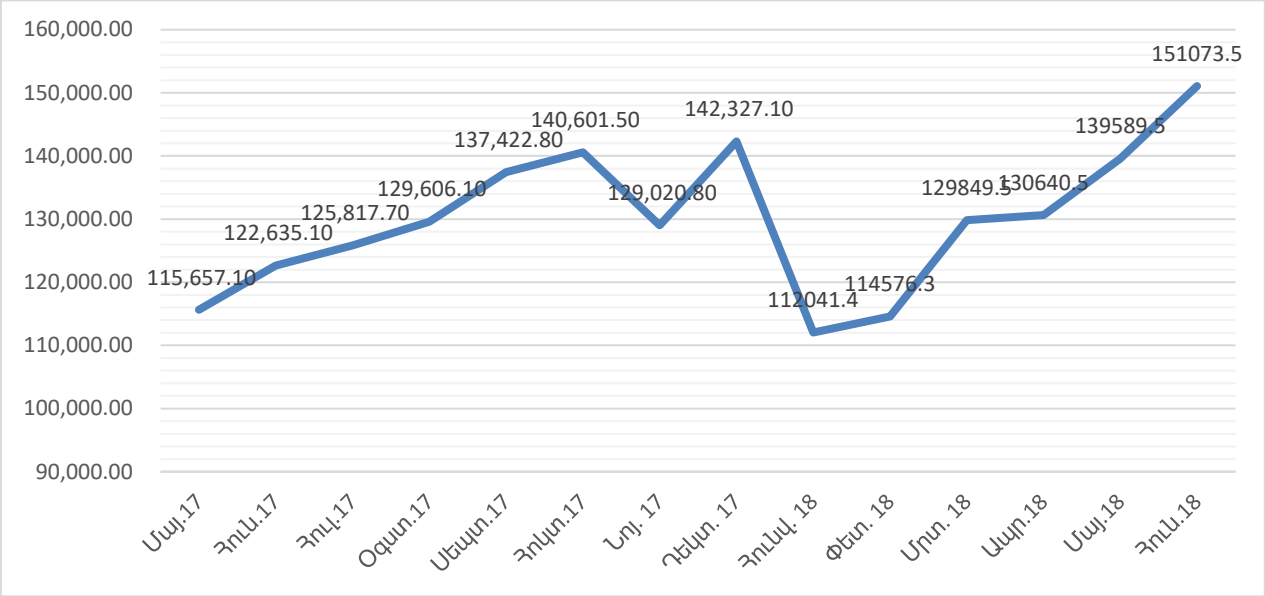

Գծապատկեր 11 Առևտրի շրջանառության ծավալի դինամիկան (մլն. դրամ)

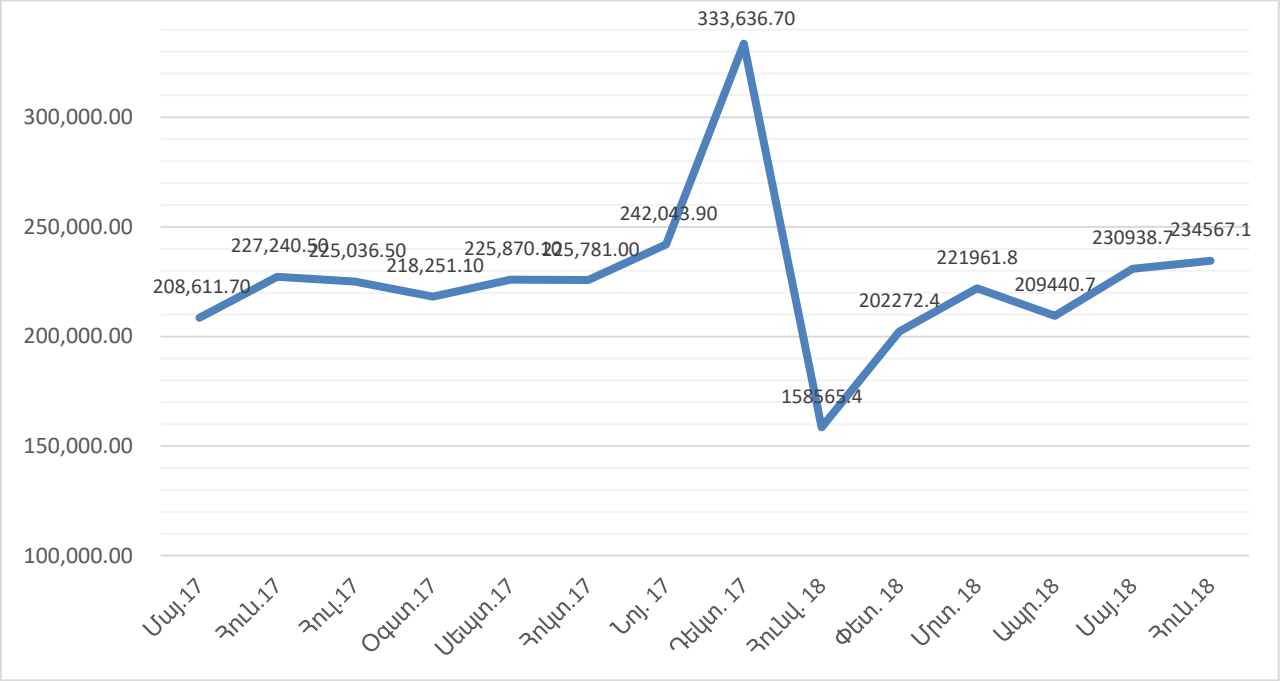

Գծապատկեր5 Տնտեսության հիմնական ոլորտներում ստեղծված արդյունքի և առևտրի ծավալների ինդեքսները 2017թ-ի հունվար-դեկտեմբեր և 2018թ-ի հունիս ամիսներին, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

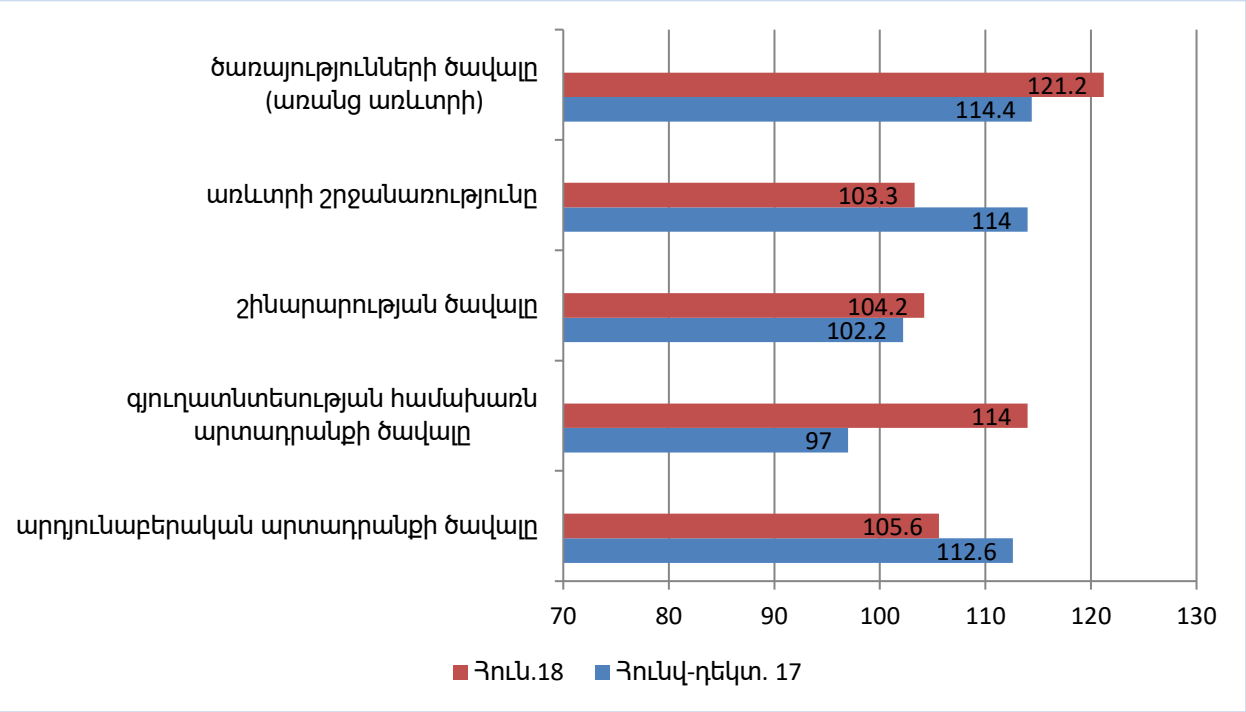

3.Արտաքին առևտուր

Հունիս ամսին նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ արձանագրվել է արտաքին առևտրի աճ՝ ներմուծման և արտահանման ավելի բարձր ցուցանիշների շնորհիվ: Այսպես, արտահանումն աճել է 7.1, ներմուծումը 19.2, իսկ արտաքին առևտրաշրջանառությունը՝ 14.8 տոկոսով:

Նախորդ ամսվա նկատմամբ դինամիկան այսպիսին է. արտաքին առևտրաշրջանառությունն ընկել 0.9 տոկոսով, ընդ որում՝ արտահանումո աճել է 11.1 իսկ ներմուծումը նվազել է՝ 6.1 տոկոսով:

Գծապատկեր 13 Արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալները (մլն. դոլար)

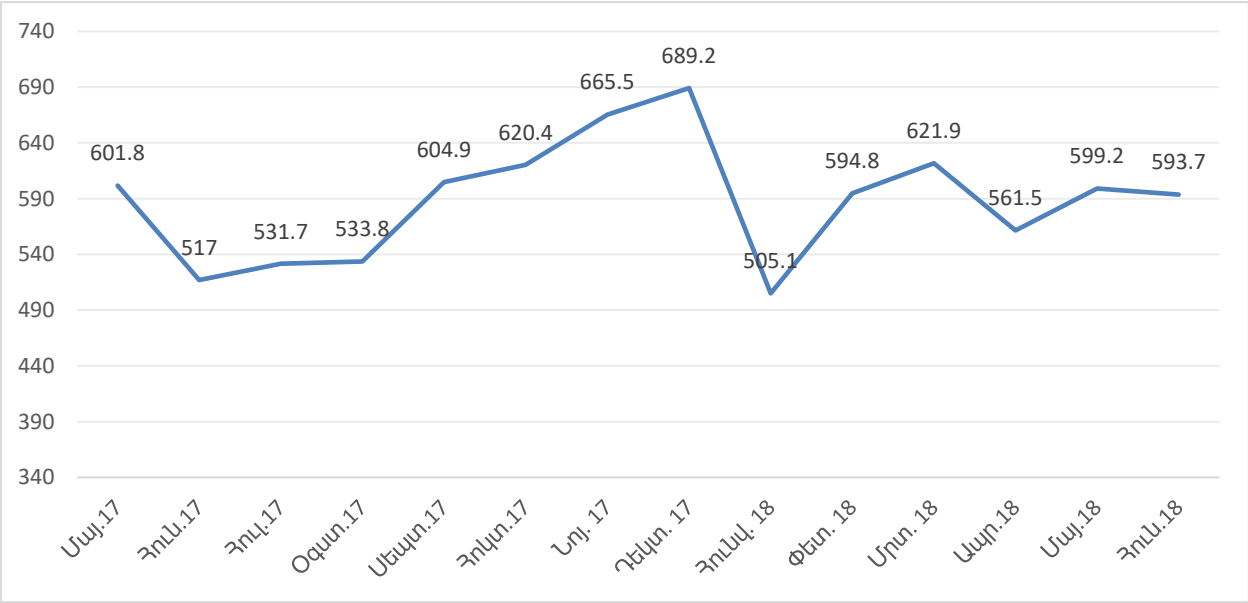

Հաշվետու ամսին արտաքին առևտրաշրջանառության 12 ամսյա աճին ավելի շատ նպաստել է ներմուծումը, քան արտահանումը:

Գծապատկեր 14 Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան ամիսներին (մլն դոլար)

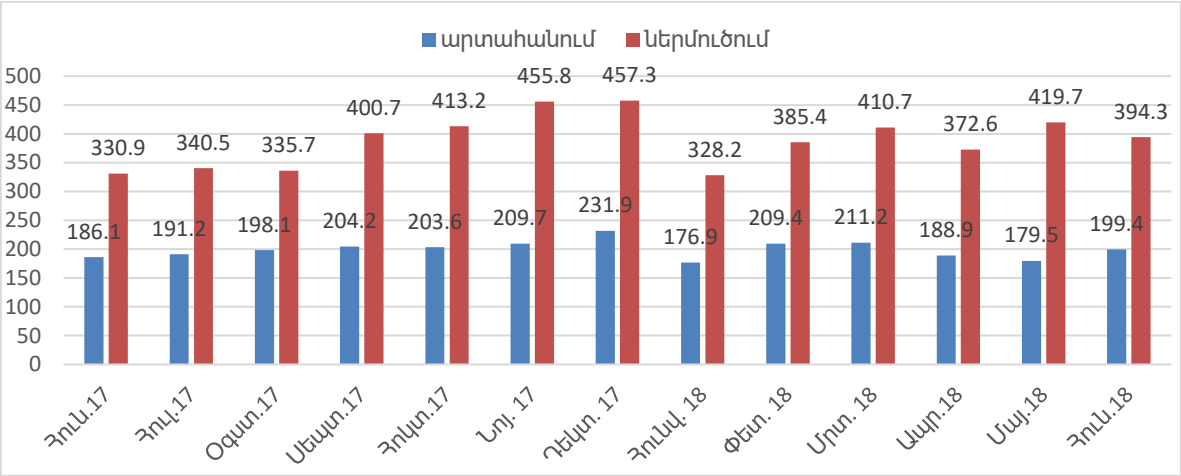

Գծապատկեր 15 Արտաքին առևտրաշրջանառության ցուցանիշների ծավալների ինդեքսները 2018թ-ի մայիս և հունիս ամիսներին, նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ

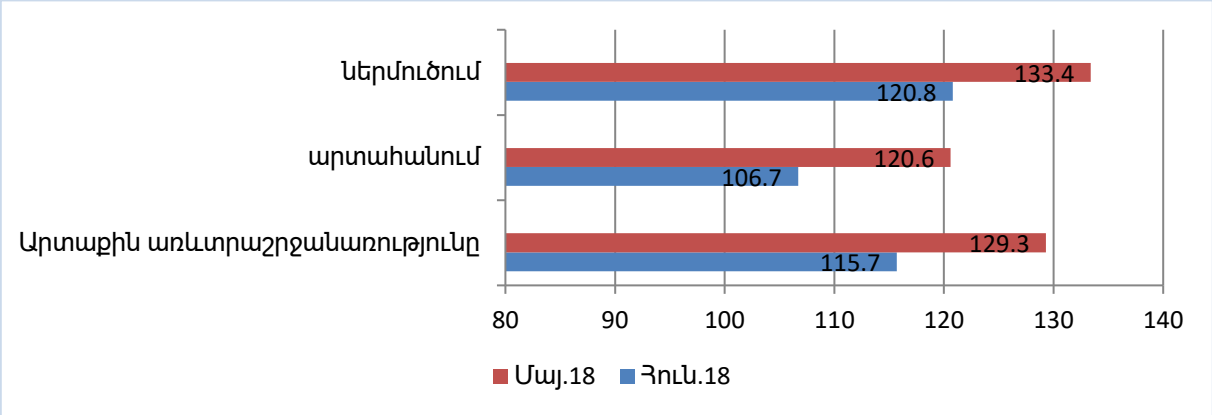

4.Միջին աշխատավարձ

Հաշվետու ամսին միջին ամսական անվանական աշխատավարձն աճել է 1.3, իսկ միջին իրական աշխատավարձը 2.9 տոկոսով:

Գծապատկեր 16 Միջին ամսական աշխատավարձի[3] դինամիկան (ՀՀդրամ)

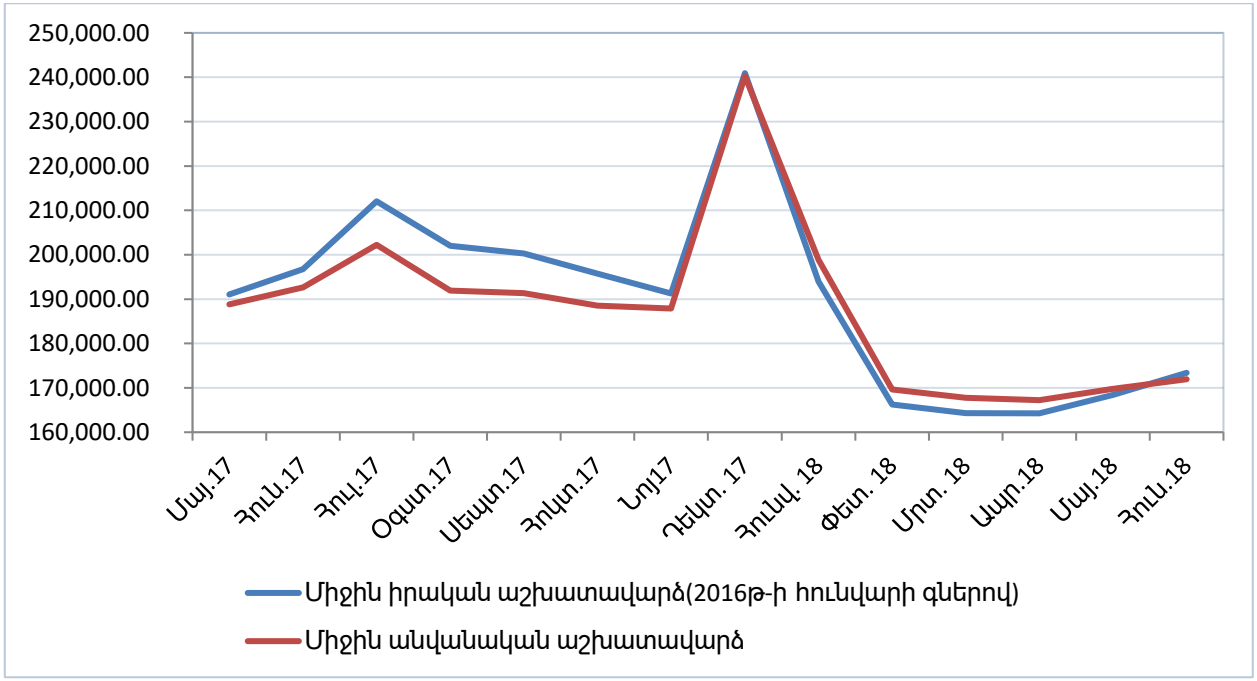

[3]Միջին աշխատավարձի իրական աճը հաշվարկվել է մեր կողմից:

Գծապատկեր 17 Միջին իրական աշխատավարձի աճը նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ

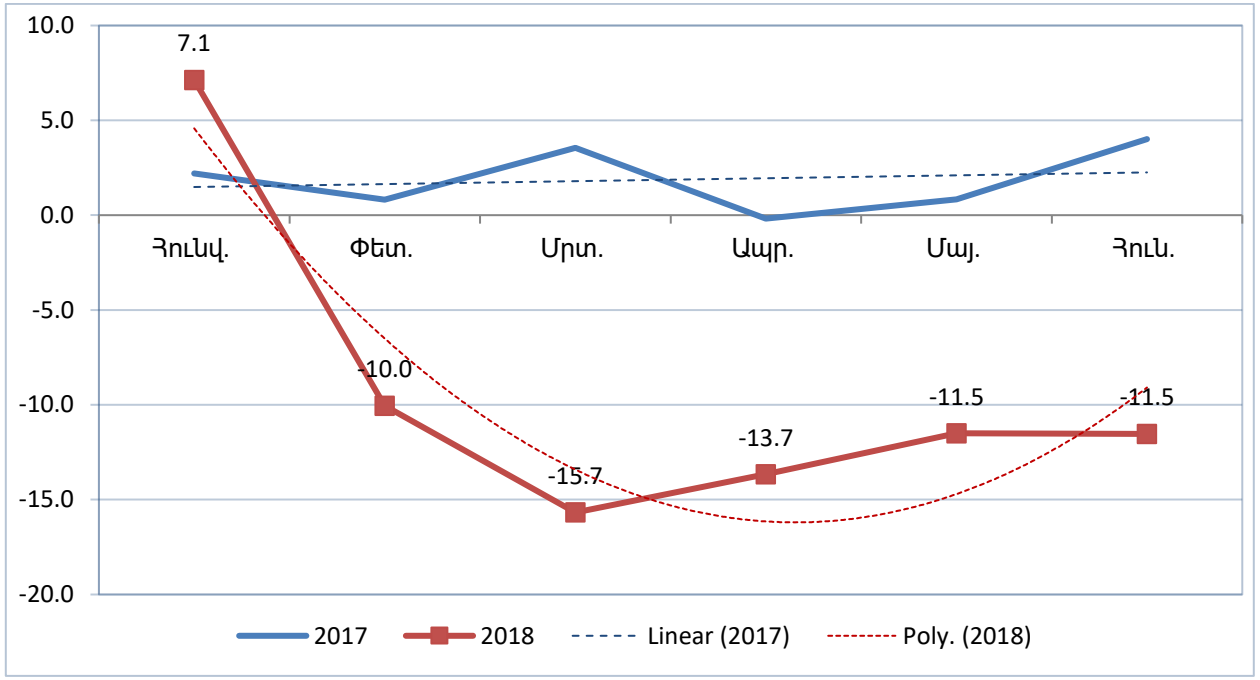

5.Պետական ֆինանսներ

ՀՀ ԿԲ-ում Կառավարության հաշիվները հունիսի վերջին կազմել են 155.5 մլրդ դրամ, որը 2017թ-ի նույն ամսվա ցուցանիշից ավելի է 23.1 տոկոսով:

Գծապատկեր 18 ՀՀ Կառավարության հաշիվները ԿԲ-ում և 12 ամսյա հավելաճի տեմպը

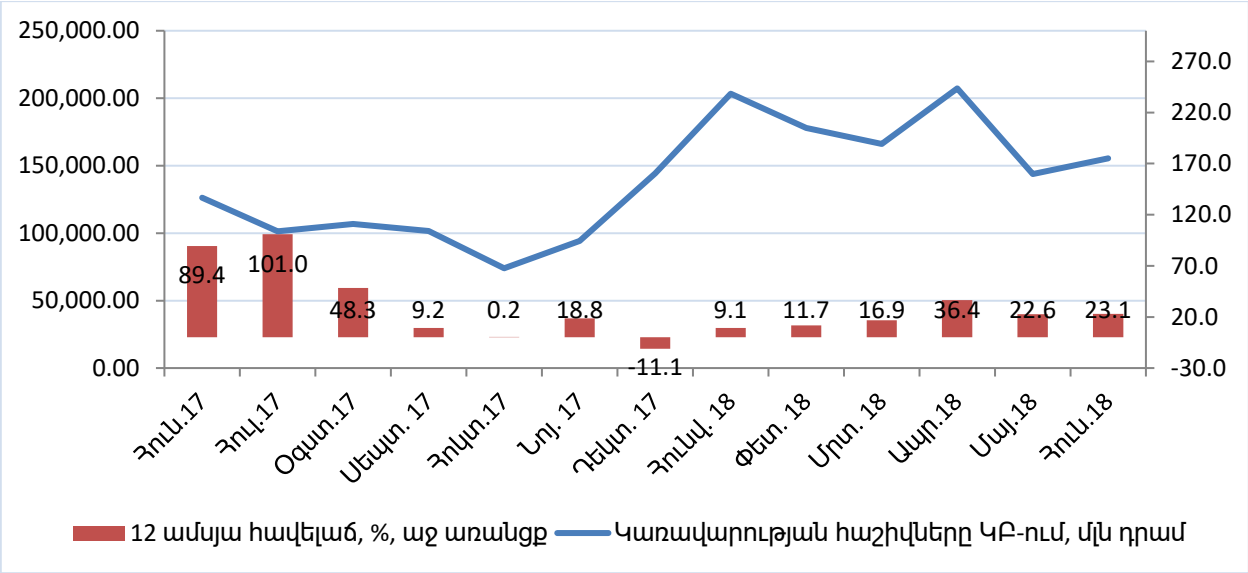

Հաշվետու ամսին ՀՀ պետական պարտքը նվազել է: Պարտքը դոլարային արտահայտությամբ հունիսին նախորդ ամսվա նկատմամբ նվազել է 0.7%, իսկ 2017թ-ի դեկտեմբերի վերջի դրությամբ գրանցված ցուցանիշի նկատմամբ նվազել է 1.0%-ով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքում ՀՀ կառավարության պարտքի տեսակարար կշիռը կազմել է 91.5%, իսկ ՀՀ ԿԲ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 8.5%:

Գծապատկեր 19 ՀՀ պետական պարտքի, Կառավարության պարտքի և ԿԲ-ի պարտքի դինամիկան, մլն ԱՄՆ դոլար

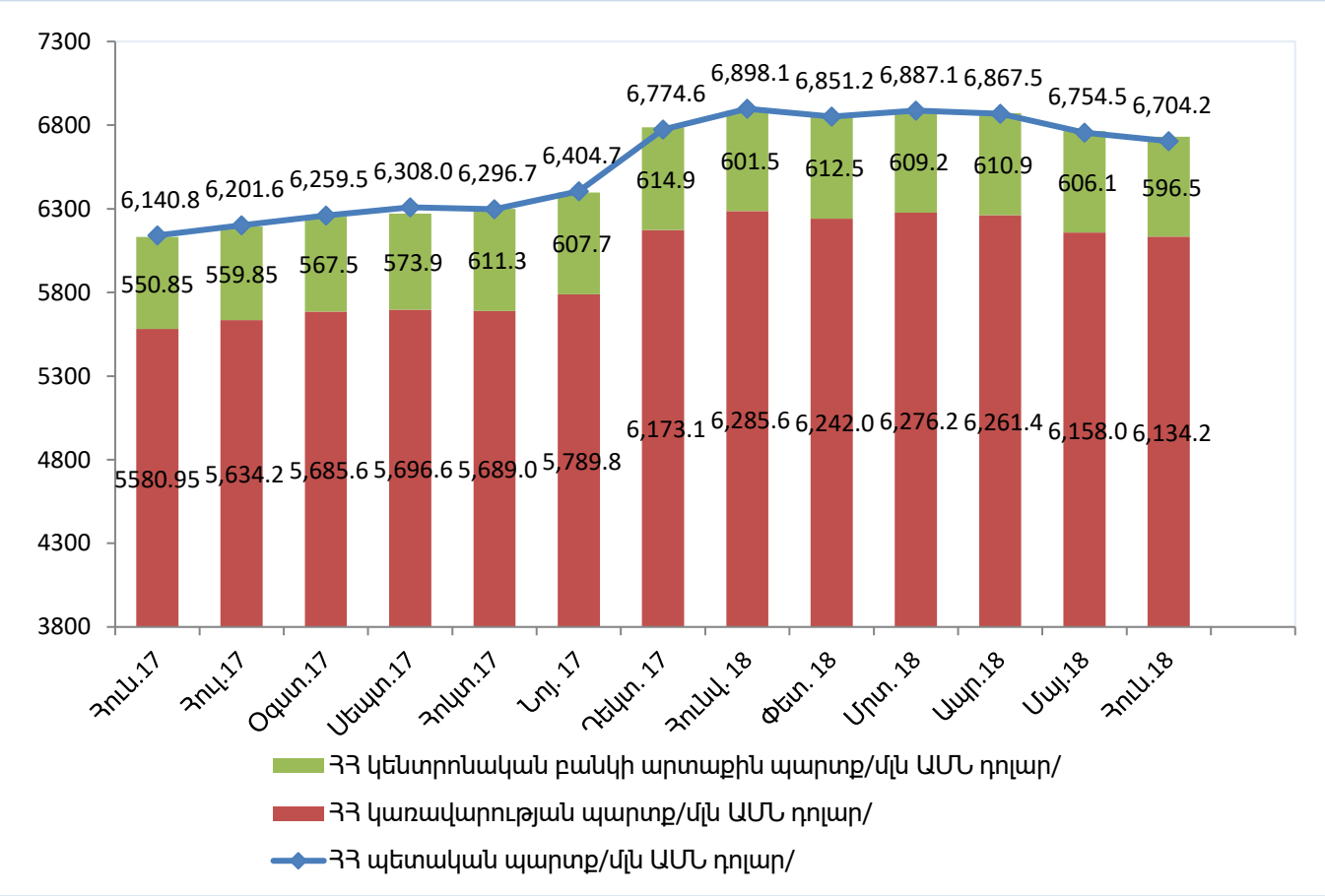

2018թ-ի հունիսի վերջի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքը դրամային արտահայտությամբ կազմել է 3,233.1 մլրդ դրամ, որում ներքին պարտքի կշիռը կազմել է 18.7%, իսկ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 81.3%:
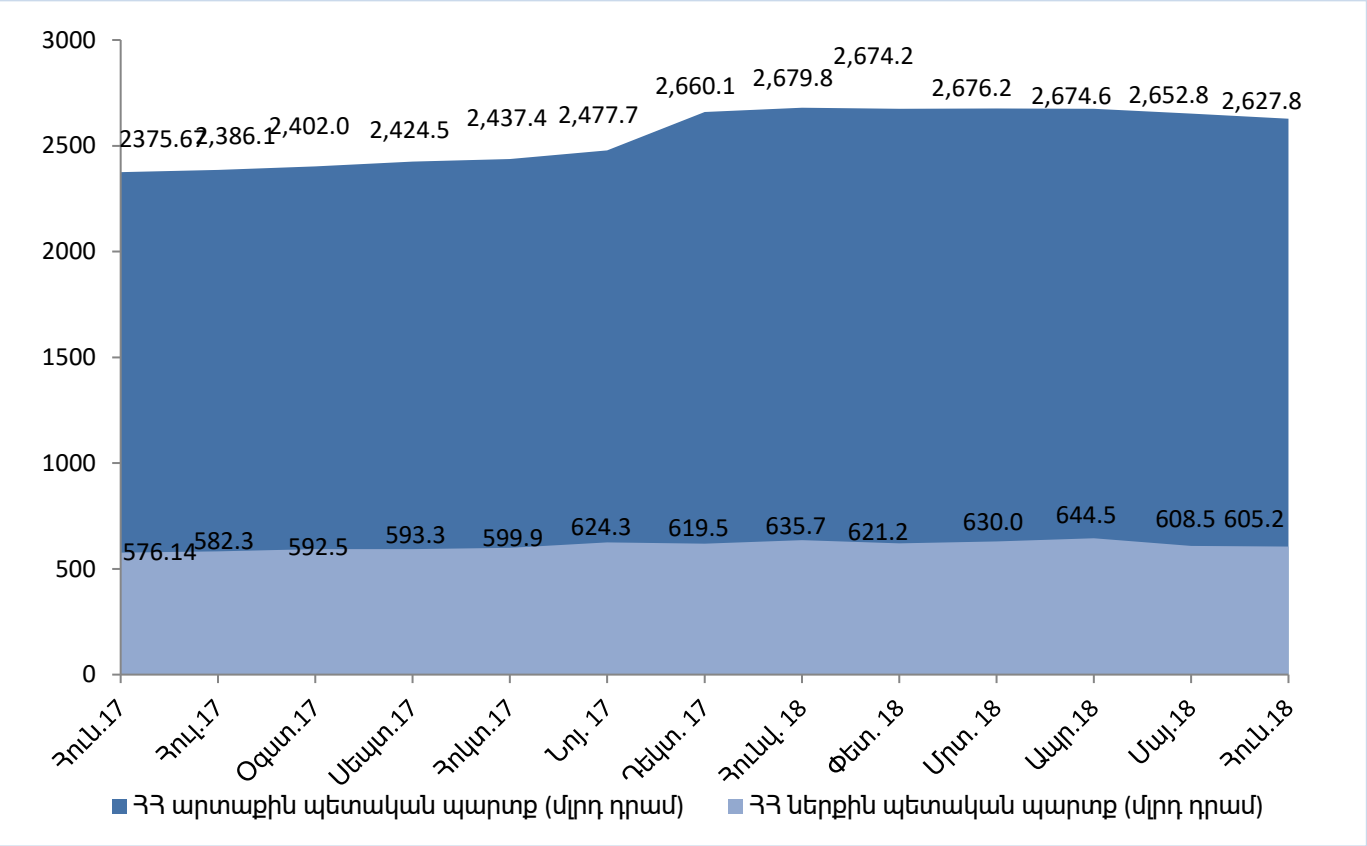
Գծապատկեր 20 ՀՀ արտաքին պետական պարտքի և ՀՀ ներքին պետական պարտքի դինամիկան, մլրդ դրամ